

ISTINA

ISTINA-Mesačný informačný bulletin

BRATSTVA PRAVOSLÁVNEJ MLÁDEŽE na Slovensku

Ročník I/1994

10. číslo - Október

Význam svätých v živote Cirkvi

Po páde človek a s ním aj celá príroda trpí neustálou túžbou po Bohu. Cirkev pomáha človeku v tejto snahe tým, že mu umožňuje cez svätosť krstu a pomazania myrom začleniť sa do tohto spoločenstva - spoločenstva Boha a človeka. Christos ukázal človeku cestu, po ktorej má kráčať, aby naplnil slová : " Posväťte sa a buďte svätí, lebo ja som svätý " (3 Mjž 11,44) . Cirkev, zachovávajúc Tradíciu a pamiatku svätosti, si neustále pripomína ľudí, ktorí svojím životom naplnili Evanjelium a pričleňuje ich do spoločenstva svätých.

Vzory upevňovateľov Christovej viery a tých, ktorí sú príkladom múdreho a zbožného života, celým svojím životom i po mučeníckej smrti si zachovávajú vplyv na náboženské vedomie veriacich. Veľká a svätá Cirkev Christova so všetkou úctou pozerá na nich a presvedča sa o tom, že stále pôsobí ich svätosť, a modlí sa, aby milujúci Boh prijal ich príhovor na duchovný úžitok kresťanského ľudu.

Uvedomujúc si apoštolské nariadenie: "Pamätajte na svojich vodcov" (Žd 13, 7), ďakujeme Bohu za jeho veľkú milosť voči nám, ktorý pozdvihuje v našom strede verných pastierov, naplnených horlivosťou po sláve Božej a po spáse ľudí. Oslavenie svätých predstavuje uvedomenie si Cirkvi, že Boh im umožňuje vstup do Kráľovstva nebeského, znamená, že v nich získavame orodovníkov za nás pred Hospodínom.

Prostredníctvom modlitieb svätých prosíme Hospodina, aby sme mohli nasledovať príklad ich života v Christu a aby nám daroval duchovné osvietenie pri hľadaní pravdy.

Ostatky svätých sa vystavujú k verejnému uctievaní, a to ako telo, tak aj jednotlivé jeho časti, ktoré sú uznané cirkevnou mocou. Okrem ostatkov sú v úcte aj ikony svätých a predmety, s ktorými prichádzali do styku. Je však nutné si uvedomiť, že táto oslava svätých sa vzťahuje na Boha, ktorý je predivný vo svojich svätých ("Diven Boh vo svjatých svojich").

s. Janka Capuličová

Svätí pravoslávnej Cirkvi **Sv. Alexis Toth** **(Sviatkujeme 7. mája)**

V dňoch 29. 5. - 30. 5. 1994 v monastieri sv. Tichona v South Canaane v štáte Pensylvánia bol pripojený ku kánonu svätých pravoslávnej Cirkvi, 85 rokov po zosnutí, otec Alexis Toth. Sv. o. Alexis, ktorého kanonizovala Pravoslávna cirkev v Amerike je

nám o to bližší, že pochádzal zo Slovenska a ako milovaný otec, učiteľ a duchovný vodca nezabudol na prikázanie Spasiteľa o dobrom pastierovi. Boh poslal ako pastiera otca Alexisa Totha, ktorý sám bol jedným zo stratených, ale ktorého myseľ a duch Boh osvietil, privedúc ho späť k pravej viere kvôli tomu, aby sa on mohol stať pre svojich bratov a sestry vodidlom k spásu, pretože sa stratili z cesty spásy, po ktorej sedem storočí putovali ich otcovia a matky.

ALEXIS TOTH sa narodil neďaleko Prešova 18. marca 1854, ako syn gréckokatolíckeho kňaza. Alexis ako ženatý, bol vysvätený za gréckokatolíckeho kňaza v roku 1878. Po vysvätení vykonával rôzne cirkevné funkcie, vrátane vyučovania cirkevných dejín a kanonického práva na gréckokatolíckom seminári.

V roku 1889 bol otec Alexis, už ako vdovec, vyslaný do Minneapolisu v Minnesote (USA), na žiadosť gréckokatolíkov, ktorí tam žili. Predkovia týchto emigrantov boli doma pravoslávny kresťanmi, avšak, zachovávajúc svoje odlišné východné zvyky a tradície, boli zjednotení s rímskokatolíckou vierou. V USA aj napriek tomu nechcela rímskokatolícka hierarchia akceptovať tieto východné zvyky a tradície ako legitímne. Samotný otec Toth bol hrubo privítaný rímskokatolíckym biskupom Minneapolisu, arcibiskupom Johnom Irelandom a nebola mu poskytnutá jurisdikcia pre prácu v diecéze arcibiskupa Irelanda. Ostatní gréckokatolícki kňazi zažili v Severnej Amerike podobné problémy.

Od marca 1891, počnúc otcom Alexisom a jeho komunitou 361 veriacich v Minneapolis, pociťovalo mnoho gréckokatolíkov nutnosť k návratu k otcovskej pravoslávnej viere. V priebehu nasledujúcich dvoch dekád bolo okolo 29 000 gréckokatolíkov znova spojených s Pravoslávím, z toho viac ako polovica pod priamym vplyvom samotného otca Alexisa.

V roku 1893 bol otec Toth preložený z Minneapolisu do Wilkes-Barre v Pensylvánii (USA). Práve tu, medzi široko rozvetvenou gréckokatolíckou populáciou vo východnej Pensylvánii, bola jeho práca v mene Pravoslávia najviac odmenená.

Počas svojho života dostal otec Toth množstvo cirkevných a štátnych ocenení za svoju prácu v Severnej Amerike. Zomrel 7. mája 1909 v relatívne mladom veku 55 rokov, odmietajúc predtým niekoľko rokov vysvätenie na biskupa, vzhľadom na svoje podlomené zdravie. Po smrti otca Alexisa prostredníctvom jeho pôsobenia bolo k pravoslávii pričlenených vyše sedemnást farností a dvadsaťdeväť tisíc ľudí, avšak jeho vplyv rozhodne presiahol tieto čísla, pretože on bol pôvodcom hnutia, ktoré sa v konečnom dôsledku dotklo oveľa väčšieho počtu ľudí a farností. Je pochovaný za chrámom monastiera sv. Tichona v South Canaane, v Pensylvánii (USA).

Na kanonizácii svätého a spravodlivého kňaza Alexisa Totha sa zúčastnila aj delegácia zo Slovenska vedená vladykom Nikolajom, arcibiskupom prešovským a Slovenska.

Z ročenky "Tikhonaire 1994" preložil Mgr. Marián Nadzam

Z ČINNOSTI BPM:

Ruská Volová - V dňoch 14. - 16. októbra sa uskutočnilo stretnutie Výkonného výboru - Predstavenstva Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku. Hlavným bodom stretnutia bolo zhodnotenie práce za letné obdobie. Bratstvo počas letných táborov usporiadalo päť turnusov detských letných táborov v Ruskej Volovej, okr. Humenné a jeden turnus v Medvedom v okr. Svidník. Štyri turnusy v Ruskej Volovej boli pre deti zo Slovenska a jeden turnus pre deti z Ukrajiny.

Okrem táborov, ktoré sa uskutočnili doma, sa Bratstvo spolu s 50 deťmi zúčastnilo na detskom letnom tábore v Grécku. Správu o letných táboroch v Ruskej Volovej predniesol o. Ján Biloruský, správca farnosti v Klenovej, za tábor v Medvedom s. Tatiana Husárová a za tábor v Grécku b. Bohumil Vopršálek. Na stretnutí dostala priester na prednášku o Jánovi šanghajsom a san franciskom s. Jana Capuličová z mládežníckej skupiny BPM v Bratislave.

Na stretnutí bola kriticky rozobraná otázka udržiavania stykov s celosvetovou organizáciou SYNDESMOS a miestnymi sesterskými organizáciami. Podľa informácií v zahraničí vzniká dojem určitého separovania sa od celosvetovej organizácie, alebo rozkladu nášho Bratstva, pričom súčasný stav svedčí o opaku.

Preberala sa otázka návratu bývalého viceprezidenta Mareka Gubíka do funkcie, ktorá zostala otvorená.

Výkonný výbor v uznesení prijal termín ďalšieho stretnutia, ktoré sa uskutoční dňa 26. novembra 1994 v Košiciach.

OSEMSMEROVKA:

M E S L E T I T S R K N Á J	ISUS CHRISTOS
G A B R I E L Š Ú T A M O L	MELCHISEDECH
T O M Á Š Á I R A C H A Z E C H	ABRAHÁM ŠALAMÚN
A N J O E A N A A V E A L E	ALŽBETA ACHARIÁŠ
B O K Á J O L N V F C H P R D	HERODES ŠIMON
S A V D E Ž D A O I A T F E	ANDREJ JÁN
O E P D B R I O M E J E I S	BARTOLOMEJ LOT
T M E E E M Á Š T Ú Á F L I	TOMÁŠ MATÚŠ
S G T J H E A O E O N A I C H	JÁN KRSTITEĽ FILIP
I A P R Í S L O V I E J P L	GOLIÁŠ BENJAMÍN
R M A I D N A D A I G A N E	GEDEON JEFTE
C H Á E Z A U N B Á R O N Í M	SAUL ÁRON
S H M Á C H N N O J V L O M N	RUBEN GABRIEL
U A L K B E N K E U I L A O	MICHAEL RAFAEL
S R R E B E K A F Á D J N	REBEKA MOJŽIŠ
I B L U A S L Ž T I Š N N I	JAFET DÁVID
B A R T O L O M E J A B E Š	JOZEF JÁKOB
Á D H E R O D E S E T A B .	ANNA EZAU
	IZÁK ADAM
	EVA 2x ÁBEL
	SET 2x NOE 3x
	SEM 2x CHÁM

Po vyškrtaní všetkých slov zostane 37 znakov, ktoré čítaním zľava doprava a zhora nadol tvoria tajničku. Písmená názvu PRÍSLOVIE do tajničky nepočítame.

Spracovala Andrea Brečíková Humenné

Milí čitatelia!

V tomto čísle bulletinu začíname uverejňovať základy cirkevnej slovančiny. Mnohí z nás nerozumejú bohoslužobným textom a modlitbám, a preto, aby sme chápali duchovnú hĺbku našich bohoslužieb, musíme sa vrátiť k základu. Musíme sa vrátiť k dielu svätých bratov Cyrila a Metoda, ktorí pred príchodom na Veľkú Moravu /r. 863/ vytvorili pre slovanský ľud základ slovanskej kultúry-slovanské písmo.

V súčasnej dobe je bohoslužobným jazykom cirkevná slovančina a nie staroslovienčina, v ktorej dochádza postupom vývoja k zmenám. Vo vývine cirkevnej slovančiny je možné vyčleniť dve etapy. Prvá sa začína v 12. storočí a trvá do polovice 17. storočia. Druhá etapa trvá od 17. storočia, čiže od čias definitívneho sformovania sa cirkevnoslovanského jazyka, po súčasnosť.

Pripravili sme pre vás celú staroslovienskú abecedu, znaky, ktoré zanikli, a ktoré sa v cirkevnej slovančine dnes vyslovujú ináč. V ďalších číslach uverejníme najpoužívanejšie slová a ich význam, a tiež niektoré dôležité state z gramatiky cirkevnoslovanského jazyka, ako je napríklad výslovnosť, diakritické znamienka (prízvuk, prídych, titlo), číselná hodnota a pod.

Staroslovienská výslovnosť:

А а	=	a
Б б	=	b
В в	=	v
Г г	=	g
Д д	=	d
Е е	=	e
Ж ж	=	ž
Зз	Зз	= dz
Зз	Зз	= z
И и	И и	= i, j, j
И и	И и	= i, j, j
К к	=	k
Л л	=	l
М м	=	m
Н н	=	n
О о	=	o
П п	=	p
Р р	=	r
С с	=	s
Т т	=	t
У у	У у	= u

Ф ф	=	f
Ѡ ѡ	=	th, f, t
Х х	=	ch
Ѡ ѡ	=	o, ó
Ѣ ѣ	=	št
Ц ц	=	c
Ч ч	=	č
Ш ш	=	š
Ѥ ѥ	=	temný zvuk, asi ako veľmi krátke u, resp. o
Ѧ ѧ	=	asi ako ruské z alebo poľské y
Ѣ ѣ	=	svetlý zvuk, asi ako veľmi krátke i, resp. e
Ю ю	=	ä
Ј ј	=	ju
Ѡ ѡ	=	ja
Ѣ ѣ	=	je
Ѥ ѥ	=	e nosové
Ѧ ѧ	=	o nosové *
Ѩ ѩ	=	j+e nosové *

Ѫ ѫ	=	j+o nosové *
Ѭ ѭ	=	ks
Ѯ ѯ	=	ps
Ѳ ѳ	=	y/niekedy v

alebo j/

Cirkevnoslovanská výslovnosť:

Г г	=	h
Зз	Зз	= z
Ѡ ѡ	=	f
Ѣ ѣ	=	šč
Ѥ ѥ	=	ja
Ѧ ѧ	=	mäkky jer na označenie predchádzajúcej mäkkej spoluhlásky
Ѩ ѩ	=	tvrdý jer na označenie predchádzajúcej tvrdej spoluhlásky
Ѭ ѭ	=	i

* - v cirkevnej slovančine tieto znaky zanikli.

POĎAKOVANIE:

Redakcia bulletinu ďakuje pani Helene Yucker z Moundswillu (USA) za sponzorovanie tohto čísla bulletinu.

Vychádza 1x mesačne; uzávierka do 20. dňa mesiaca, náklad 1000 ks. Vydáva: BPM na Slovensku, IČO: 17075947, Plzenská 7, Prešov 080 01, s pozhnaním vладыку Nikolaja, arcieviskupa prešovského a Slovenska; pre vnútorné potreby Cirkvi.

Redaktori: Bohumil Vopršálek, Tatiana Lauruská,

Počítačová sadzba: Michal Džugan.

Rediguje: Doc. ThDr. P. Kormaník.